

БОРИС РУДЕНКО ЛОВ ПО ЛИЦЕНЗИ

Превод от руски: А. Грозданова, 1982

chitanka.info

— Защо да е жестокост? Ловният инстинкт е един от най-древните. Няма да го сравнявам с инстинкта за продължаването на рода, но много хиляди години продължаването на рода пряко е зависело от това доколко късметлии са били ловците от племето и каква плячка са донасяли.

Лозински леко крачеше из хола на хотела. Леки и плавни бяха и жестовете му, кадифеният му глас бе искрен и убедителен. Той притежаваше щастливата външност на човек, който просто не може да не бъде прав. И най-баналните истини в неговите уста изглеждаха като откровения. Но Ратинов упорито не се поддаваше на хипнозата.

— Празни приказки — каза той, като нетърпеливо вдигна рамото си. — Думи, с които вие искате да замаскирате основната същност на лова — убийството. Преследването и убийството.

— Чакайте — Лозински протегна ръце в знак на протест, — нима аз ви приличам на убиец? Или Вениамин? Или Маргарита?

— Не приличате — съгласи се Ратинов. — Но това нищо не значи. Лицензите за убийство са в джобовете ви.

Маргарита се усмихна и погледна първо към Вениамин, а после отражението си в огледалната повърхност на масата.

— Впрочем, какво ядохте днес на обяд? — внезапно попита Лозински.

Ратинов сви пренебрежително устни.

— Разбрах какво искате да кажете. Но нещата са съвсем други.

Лозински обаче не искаше да се откаже от удоволствието да приведе приготвените аргументи.

— Напротив. Днес на обяд вие ядохте телешко филе. Това телешко доскоро се е разхождало по зелените поляни със звънче на шията. То е имало добродушна муцуна и красиви очи. Може би това наистина е ужасно, но преди да го изпекат, са го умъртвили. Или убили — все едно и също е.

— Не бива да се смесва набавянето на храна с убийството за развлечение.

— Защо да е само за развлечение? Нима на вас не ви харесва дреха от кожички на монси? Най-нежен, копринен косъм. Нито една имитация не може да се сравни с него. Истинско чудо на природата. И по-нататък. Как ще заповядате да се регулира числеността им на планетата?

— Съмнявам се, че те се нуждаят особено много от такава опека — скептично отвърна Ратинов.

— Напразно се съмнявате. Малко преди появяването на човека на Дорион популацията на монсите е била на границата на измирането. Те почти не са имали естествени врагове, което довело до пагубни последствия. Великолепни метеорологични условия, изобилие на храна — и неизбежната катастрофа — взривното увеличаване на числеността, регрес и израждане на вида.

— Ти не си съвсем прав — тихо каза Вениамин. Той се намеси за пръв път в спора. — Чувал съм друго мнение по повод на рязкото съкращаване количеството на монсите. Предполага се, че причина е била някаква епизоотия. Някакъв вирус-мутант... Нещо подобно се е случвало и на Земята.

— В случая повечето мислят другояче.

— Вие казахте: почти не са имали естествени врагове? — с интерес попита Ратинов. — Какво значи „почти“?

— Това също е един неясен момент от екологията на планетата — зарадван от възможността да прекрати неприятния спор, Лозински седна така, че да вижда едновременно събеседнико си и Маргарита, и започна да обяснява.

— „Почти“ — значи че изобщо хищници има. Но те са твърде малко и са съсредоточени в определени зони на Гората. Макар че условията в тези зони не се отличават с нищо от условията в другите области.

— Резервати?

— Резервати? — Лозински учудено вдигна вежди, а после се усмихна. — Нещо подобно. Но да си представим монсите в ролята на грижливи стопани на тези хищници е доста трудно. В развитието си монсите стоят много по-ниско от земните маймунки-макаки, макар че твърде много приличат на тях. Например по добре развитите горни крайници. Но мозъкът им е съвсем примитивен. Впрочем за загадките на планетата вие самият можете да разкажете много нещо. Доколкото знам вие сте дошли на Дорион не за да се развличате, а във връзка с намирането на скалните рисунки, нали?

— Да, — кимна Ратинов. — Само че засега няма какво да се разказва. Още нищо не съм видял и дори нямам собствено мнение. Познавам рисунките само по фотографии. Надявам се, че утре в Града

ще науча нещо повече за тях. Но загадките наистина са големи. Нали на планетата няма разум. А рисунките не са толкова стари.

— ... не е открит — тихо каза Вениамин.

— Какво казахте?

— Струва ми се, че когато говорим за разум, по-уместно ще бъде да употребим думата „не е открит“.

— Не виждам особена разлика — възрази Ратинов. — Специалистите по Дорион гарантират, че разумни същества не биха могли да останат незабелязани на планетата. Тези рисунки са единственото свидетелство. Разбира се, ако не са някаква мистификация.

Вратата се отвори и в хола влязоха хора в блестящи от влагата наметки, с еднакви раници и с винтовки в калъфи. Пристигнала бе още една група ловци. Ратинов стана.

— Ето че дойде аерокарът от Града. Трябва да тръгвам. На sluка.

* * *

Гласът на завеждащия Факторията бе монотонен и привлечен като дъжда, който се лееше от сивото небе върху шлемовете на ловците.

— Всеки от вас има право да убие само три монса — каза Соол — само три. Забранено е да се убиват животни на възраст до две години и женски с малки. Забранено е да се излиза извън границите на определения за лов сектор. Забранено е да се използват хипнотизиращи примамки и акустични парализатори...

— Божичко, колко ми омръзна! — прошепна Маргарита на Лозински. — През последното денонощие вече четвърти път слушам едно и също нещо. Да беше разместил поне местата на думите.

Лозински се наведе към ухото на Маргарита и Вениамин не чу какво ѝ отговори.

— ... Забранено е продължаването на лова след определеното време, а именно: след изтичане на две денонощия от този миг нататък.

Соол замълча и започна да разглежда стоящите пред него ловци. Равнодушният му поглед преминаваше от един на друг, задържаше се върху лицето на всеки за къси, съвсем еднакви интервали от време.

— Е, можем ли да тръгваме? — високо запита Маргарита.

Соол дори не мръдна. Маргарита ядосано прехапа устни и дръпна ремъка на винтовката.

— Няма да бъде взет под внимание нито един довод за оправдаване на нарушаването на всяко от изброените правила — каза най-сетне Соол. — Нарушилият правилата на лова се лишава завинаги от правото на посещение на охранителните зони и незабавно ще бъде изгонен от Дорион.

Той вдигна ръка с хронометъра.

— Засичам времето ви!

Дванадесет групи от по трима ловци, разпръсквайки се ветриловидно, се насочиха към границите на гората. Лозински вървеше първи, следваше го Маргарита, а последен идваше Вениамин. При първите дървета Вениамин се огледа и му се стори — само му се стори, защото от такова разстояние едва ли може да се различи със сигурност, — че фигурата на Соол пред вратите на Факторията излъчваше презрение към отдалечаващите се.

* * *

Сутринта младата кафява женска роди две слепи голи малки и Сврѣхмозѣкѣт най-после се събуди. Той погледна гората чрез множество двойки очи и осъзна, че отново съществува. Единственият Разум, роден от планетата. Първобитният стопанин на гората.

„Колко дълго продължи небитието — помисли Сврѣхмозѣкѣт, — и колко неприятно е то...“

Беше прекрасен топъл ден и Сврѣхмозѣкѣт, независимо от пламналата след дългия период на бездействие жажда за мисъл, си позволи за секунда да се разхлаби и да вкуси прелестта на съществуването.

Небитието се предшествуваше от Смъртта. Така е било винаги и Сврѣхмозѣкѣт знаеше това добре. Но какво беше преди това? Нали всичко вървеше успешно? Свирепите сурди бяха прогонени далеч зад границите на обитанията на племето. Младите клонки на храстите, посадени в началото на сезона на топлите дъждове, всеки миг щяха да дадат първите плодове... И нещо се случи.

Сврѣхмозѣкѣт си спомни. Преди Смъртта дойде Болката. Когато падна и се загърчи мъжкарят от Сухата горичка. След него паднаха и се загърбиха още два монса и Сврѣхмозѣкѣт престана да вижда света чрез техните очи, макар че известно време продължаваше да усеща тяхната болка.

Така идваше Болестта. Както винаги, както и преди. Но този път тя изстреби голяма част от племето и Сврѣхмозѣкѣт също умря. Той беше мъртъв много дълго, толкова дълго, че успя да забрави много неща — онези, които прекараха болестта и не умряха от старост, бяха съвсем малко.

Сврѣхмозѣкѣт се огледа. Беше толкова приятно: да виждаш всичко изведнѣж, едновременно, със стотици и хиляди двойки очи. На каменното плато бе останало само едно семейство, макар че храната тук би стигнала за голямо стадо. През този сезон вкусните корени на вечерника бяха израсли чудесно. А край Черната рекичка стана тясно. Появиха се много малки. Две семейства трябваше да се преселят от Черната рекичка на каменното плато. С това Сврѣхмозѣкѣт се зае най-напред.

* * *

— Тази гора сякаш е измряла — каза Маргарита. — Че къде са вашите монси?

— Вие твърде много бързате, Рита — засмя се Лозински. — Вземете пример от Вениамин. Той също идва за първи път на лов. Настина, Вениамин не е страстен ловец. Той никога няма да разбере прелестта на преследването. Нали така, Вениамин?

— Не зная — отвърна Вениамин. — Може би си прав. Обикновено любопитство.

— Любопитство? Също не е лошо. Но доколкото разбирам, в тази гора те интересуват не само монсите.

— Можехме да вървим по-бързо, ако не губехме време за празни разговори — студено каза Маргарита.

— Днес рѣми — бързо рече Вениамин. — Ти сигурен ли си, че ще забележиш следите?

— Първият си монс проследих преди десет години — небрежно отвърна Лозински.

Той тръгна по-бързо, вървеше с пружинираща дълга крачка, сякаш се плъзгаше по мократа трева. Висок и силен, с черна къдрава брада, Лозински сякаш бе станал част от тази първобитна гора.

Изведнъж на около три крачки вляво от тях земята се надигна. Един голям чим се откъсна от основата си и се понесе на скокове между дърветата. С бързо движение Лозински хвана вдигнатата от Маргарита винтовка.

— Не трябва. Тушканчиките не са нашия лов.

Маргарита със съжаление отпусна пушката.

— Едва не стрелях.

— Вие имате отлична реакция — похвали я Лозински. — Но този изстрел можеше да ви струва лиценза. Може би засега ще дадете винтовката си на Вениамин?

— Не — казаха в един глас Маргарита и Вениамин.

— Тоест, разбира се — добави след секунда Вениамин — ако ти тежи...

— Не ми тежи — категорично отказа Маргарита.

— Вениамин, човек може да си помисли, че се страхуваш от оръжието — вметна Лозински.

— Не го обичам. Не искам да се изкушавам. Не искам да убивам.

— Та това не е убийство — търпеливо каза Лозински. — Не бъркай, Вениамин. Това е лов. И не само лов, а санитарен отстрел. Монсите започват да боледуват, когато количеството им надхвърли екологичните граници и тогава загиват много повече от тях.

— Май пак почваме стария спор — каза Маргарита. — Губим време.

* * *

По време на небитието гората се бе изменила. Променили се бяха не само подивелите насаждения на вечерника и стволите на палмите, извисили се далеч в небето — това не учуди Сврѣхмозѣка. В гората се бяха появили чужди, съвсем неприличащи на всичко, известно му преди. Засега Сврѣхмозѣкѣт още не ги беше видял. Само усещаше

присъствието им. Чуждите не приличаха на тушканчиците, на сурдите и на другите обитатели на гората. Те имаха разум. Сврѣхмозѣкѣт се опита да ги включи в нервната система, но нищо не излезе. Сврѣхмозѣкѣт беше озадачен. Непознатите не се готвеха да помогнат на усилията му, те просто не го чуваха. Това беше непонятно. Сврѣхмозѣкѣт реши да обмисли всичко малко по-късно, след като се запознае по-подробно с чуждите. Сега имаше толкова много важни работи. От гората трябваше да се изгони мъжкия сурд, който се беше спуснал от планините. Бърз, силен и много опасен. Звярът току-що беше изял един тушканчик и дремеше край малък приток на Черната рекичка. Стадото монси ще се справи лесно с него, реши Сврѣхмозѣкѣт, и тридесет пухкави зверчета от най-близките семейства безшумно обхванаха в полупръстен спящия сурд...

* * *

Жилавата трева се изправяше след хората, без да запази следите им. През гѣстите преплетени корони на дърветата под звѣна на дългите дѣждовни капки се процеждаше мъждива светлина.

Пристъпѣт на внезапно, безпричинно безспокойство мина преди Вениамин да успее да се учуди и да разбере това усещане.

„Дали е от нервите?“ — помисли си той, радвайки се, че Маргарита и Лозински не бяха забелязали неговата минутна слабост.

Внезапно Лозински спря и вдигна ръка.

— Следи! — глухо каза той.

По наклонения гол склон на глиневия хълм се бяха отпечатали следи. Ямките се бяха запълнили с вода, но очертанията им оставаха ясни. Лозински свали винтовката и раницата.

— Точка. Почивка. Вениамин, опѣни палатката под това дърво.

— Защо? — каза Маргарита. — Аз изобщо не съм уморена.

— Уморен съм — усмихна се Лозински. — И Вениамин също.

Вениамин се готвеше да възрази, но Лозински го спря с ръка.

— За да настигнем стадото, ще ни трябват много сили. Това е истински лов. Затова трябва да починем!

Влязоха в палатката и изядоха по туба с хранителен концентрат. После Вениамин пѣхна празните туби в утилизатора, включи го за

малко и изтърси шепата пепел през клапана на палатката отвън. Сега шумът от дъжда предизвикваше чувството за уют. В полумрака Маргарита изглеждаше малка и беззащитна. Вениамин се обърна и се престори че оправя ключалката на раницата си.

— Веня, ти не съжالياваш ли, че тръгна с нас? — тъничко, по детски каза Маргарита.

— Защо пък, — сухо отвърна той — чудесна почивка, не по-зле, отколкото на курорт.

— Измъчих те аз тебе — ласкаво каза Маргарита, — все те влача със себе си.

— Според мен Вениамин не изпитва особено огорчение от това — сънно измърмори Лозински.

— Веня, ти би ли могъл да застреляш сурд? — запита Маргарита.

— Защо?

— Е, да предположим, — тя разтягаше думите като ученичка на урок — че ме нападне.

— Соол казваше, че сурдите не нападат хора — каза Вениамин. — Преди са ги смятали за опасни. Но те се хранят с тушканчики и с монси.

— А когато ги преследват? Пак ли не нападат?

— Не знам... Може би при безизходно положение...

— При тях няма такова положение — успокои ги Лозински. — Ние сме на лов за монси и не си струва да разваляме чудесния спорт с безмислени „ако“. Така можем да стигнем далеч.

— А вие сте твърде много практичен, Лозински — каза Маргарита.

— Такова състояние по съответствува на онова, с което имаме намерение да се заемем — спокойно я пресече той.

— Чувате ли? — каза Вениамин. — Дъждът спря.

* * *

Хвърлиха се напред, сплотени в квичащо кълбо. Този метод действуваше безотказно. Никога не се стигаше до схватки. Така стана и сега. Сурдът подскочи на място, изрева, панически се хвърли във

водата, излезе на срещуположния бряг и с грамадни скокове се отдалечи от гората, от страшната гора, в която жертвите нападаха първи.

Сега този сурд няма да посмее да се появи в гората няколко пълнолуния, докато в късата му животинска памет не се изтрие следата от станалото. Отрядът повика още малко след хищника и монсите се върнаха при семействата си.

Точно в този момент Сврѣхмозѣкѣт видя чуждите. Той ги видя със зрението на мъжкаря с бялата ивица на гърба. Новите същества, големи колкото сурди, с тъмнозелена, блестяща от дъжда кожа, се придвижваха на задните си крайници, стиснали с предните дълги странни прѣчки.

Мѣжкарят с бялата ивица се надигна, подаде пухкавата си муцунка с учудени, кръгли очи над тревата.

Блясна мѣлния и настѣпи мрак...

* * *

Чу се далечен грѣм. Първият изстрел в този лов. Някой от ловците бе настигнал жертвата си.

Спряха за секунда и отново започнаха да бягат. Тревата тук бе висока и гѣста, но Маргарита категорично отказа да застане в ариергарда на малкия отряд или поне да даде винтовката си на някой от мъжете.

Тя е издрѣжлива, се чувствуваше във всяка крачка на нейните силни стройни крака, такава, както всички, равна сред равни. Завладяна от страстта на преследването, заруменяла, тя беше много красива.

Лозински ги водеше, като се ориентираше по само нему известни признаци. Понякога спираше, мѣлчаливо показваше на Маргарита отчупена клонка, обелена кора на дѣрво. И двамата като че ли бяха забравили за съществуването на Вениамин. Отново го обхвана обидното усещане за безполезност и ненужност в чуждата непонятна игра. Отново беше момчето-паж на кралицата и не можеше да се отърве от тази обичайна унижителна роля. Не можеше или никога не искаше?

Промъкнаха се през мокрите храсталаци и излязоха на поляна край тясна рекичка с бавна тъмна вода. Лозински рязко спря и се огледа.

— По дяволите! — измърмори той. — Само това липсваше!

— Какво стана? — задъхана от бягането попита Маргарита.

— Ловът свърши — каза Лозински. — Ама че работа!

— Как така свърши?

— Ето границата на сектора. По-нататък е забранено да се върви. Виждаш ли?

Той посочи отсрещния бряг на рекичката. Там по дърветата висяха жълти кръгчета. Подредени внимателно, те се низеха край реката и изчезваха вдясно и вляво зад дърветата.

* * *

В Сухата горичка се роди малко. Последното за тази година. Мозъкът му, малък и примитивен, в същия миг стана част от единното цяло, онази необходима килийка, която не достигаше за възстановяването на паравръзките на нервния конгломерат. Този ден за втори път Свръхмозъкът изплува от небитието.

Сега той знаеше причината: неизвестните същества в гората — блясането и смъртта, всичко се свърза в стройна логична верига.

„Защо убиват? — помисли всеки монс в гората. Всеки поотделно и цялото племе като един. — Те също са разумни същества. Нима може да се убива разумът?“

Свръхмозъкът отново направи опит да бъде чут и отново претърпя неуспех. В отговор — безмълвие. Неразбиране... Не... стори му се... само му се стори... Свръхмозъкът улови слаб отклик. Не отговор, а надежда. Като ехо, едва различимо. При Черната рекичка.

Свръхмозъкът чувствуваше, че от разпадането го отделя само гибелта на още един монс. Сега той още можеше да се съпротивлява на унищожаването, макар и пасивно. Племето можеше да се скрие, да избяга. Но смъртта на само още един монс ще го превърне в глупави, неразумни животни, както тушканчиките или сурдите. И много беззащитни. Племето ще загуби разума си.

Така ще стане, ако чуждите не успеят да разберат... Макар само някой от тях. Но всички те са глухи. Всички, освен може би един. Оня, който почти чу. Там, край Черната рекичка.

* * *

— Не искам да се връщам — злобно каза Маргарита — това е наша плячка.

— Границите на резервата не са определени от мен — вдигна рамене Лозински. — Те излязоха извън пределите на сектора. Ние не можем да ги преследваме нататък.

— Приеми, че не ни е провървяло — започна Вениамин, като с всички сили се мъчеше да изглежда весел.

Маргарита се обърна към него с нервно рязко движение.

— Най-последно ти намери привичното си състояние — неочаквано бавно и спокойно каза тя. — Мисля, че сега то ще се запази дълго.

— Трябва да се върнем във Факторията — глухо каза Вениамин.

Лицето на Маргарита стана кръгло от изумление.

— Нима те задържам, Веня? Ще се загубиш ли сам? Тогава ни почакай тук!

— Ние наистина трябва да се върнем — каза Лозински. — Правилата на играта трябва да се спазват, иначе тя губи привлекателността си.

Маргарита изглежда Лозински, после смутено се засмя.

— Вие сте прав. Аз много се увличам — виновно каза тя. — Подчинявам ви се, ръководителю — тя наведе очи, после отново се взря в лицето на Лозински и леко докосна рамото му. — Понякога е толкова приятно да се подчиниш!

— Ето, сега всичко е наред — високо каза Вениамин. Почти извика.

— Лозински, искам да ви помоля нещо — каза Маргарита със същия тон. — Хайде просто да ги догоним. Ей така. Само да погледаме. Направо е обидно. Хайде, Лозински, много ви моля. Толкова се трепахме. Какво ви струва? Та ние нищо няма да нарушим, наистина.

— Подмамватте ме, Рита — Лозински дръпна брадата си. — Ами ако ни хванат?

— Че какво? — учуди се тя искрено. — Ние не ловуваме. Просто така...

— При едно условие — предупреди Лозински. — Оръжието си ще дадете на Вениамин.

— Съвсем не ми вярвате — обидено каза Маргарита, извади пълнителя от винтовката и леко го подхвърли на ръката си. — По-добре да дам патроните.

Тя въздъхна и отново погледна Вениамин:

— На вас!

— Не бива — каза Вениамин. Той вече знаеше какво ще стане. Маргарита винаги умееше да получи своето. — Аз няма да тръгна.

— Да вървим, Лозински — равнодушно каза Маргарита, мятйки винтовката на рамо. — Веня, ти ни почакай тук, само не се отдалечавай...

Всичко беше както преди. Нелепо, безнадеждно и срамно.

„За последен път — шепнеше той — стига!“

Но от многократното повтаряне смисълът на думите ставаше неясен, губеше се, изплъзваше се като сутрешна мъгла. И той не вярваше на тези думи, както не повярва, когато чу Маргарита.

Скръцна със зъби, обърна се и видя монса. Зверчето стоеше изправено като пухкаво стълбче в края на поляната, до самата граница на храстите. Очите му, кръгли и тъмни, гледаха Вениамин, само него.

„Защо убиваш?“ — каза монсът. Не, той нищо не каза и не можеше да каже. Стоеше неподвижно и го гледаше в очите.

„Защо убиваш?“ — прошепна гората, всяка клонка и лист, всяка дъждовна капка. — „Не убивай!“

Над рамото му проехтя изстрел. Куршумът свирна в тревата вляво от монса. После втори, трети...

— Да не си посмяла! — завика Вениамин, хвърли се към Маргарита и дръпна рязко винтовката.

Маргарита падна на колене и обърна към Вениамин лицето си с разширени, полубезумни очи.

— Веня, мили, аз го убих, толкова те обичам!

Вениамин се дръпна встрани и се натъкна на Лозински.

— Е, е, чудак — добродушно каза той. — Впрочем, разбирам те, и аз първия път изпитах нещо подобно. А Рита е юнак! Виж само какъв едър екземпляр. Красавец!

Прибра мъртвото животинче и заглади пухкавата козинка с умели, алчни пръсти.

Далече се чу изстрел. След него още и още, наляво и надясно. Стреляха из цялата гора.

* * *

На връщане Маргарита не заговори на Вениамин. Правеше се, че изобщо го няма и за първи път това не го накара да страда. За пръв път му беше безразлично. В същност, дори не го забеляза. Все още се питаше: какво стана там, на полянката? Можеше ли наистина да чуе? И чу ли нещо?

Много и шумно говореше Лозински. Разказваше за случаи на лов тук, на Дорион, и на други места. Той беше истински ловец. Маргарита слушаше и разбиращо кимаше. Тя също беше ловец. На гърба си в торбата носеше плячка.

На Лозински му стана мъчно за Вениамин. Спря, почака докато се изравни с него.

— Разбирам те, честна дума. Ти донякъде си прав. Но и ти се постарай да разбереш. Този лов е нужен. Да беше видял какво ставаше тук преди десет години, когато хората току-що бяха дошли на Дорион. Монсите останаха десет пъти по-малко, отколкото са сега. И тогава ловуваха... Но бързо въведоха ред. Затова сега са много... От следващия сезон май че е решено да се увеличи отстрелът. Регулиране на числеността на вида, заради запазването му. Това е абсолютно разумно.

Наблизо проехтя изстрел.

Последният за този сезон.

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, брой
9/1982 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.